

Mezinárodní odborná konference Militarismus a branné prvky v socialistickém vyučování v době studené války

Naděžda Morávková

Ve dnech 16. - 17. června 2016 pořádala Katedra historie Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni a její Středisko orální historie SOHI ve spolupráci s odbornou asociací Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe studentskou vědeckou konferenci na téma *Militarismus a branné prvky v socialistickém vyučování v době studené války*. Konference představila výsledky více než ročního výzkumu studentů i akademických pracovníků katedry a střediska SOHI, ale též výzkum kolegů z univerzity ve Vratislavi a univerzity ve Varšavě. Díky účasti výboru asociace Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe se studentským výstupům dostalo velmi erudovaného auditoria, z českého i polského akademického prostředí, nejen z řad vyučujících z českých i polských univerzit včetně Karlovy v Praze a Masarykovy v Brně, ale i z řad odborníků Akademie věd České republiky. Jednání probíhalo na půdě Fakulty pedagogické ZČU, ve Veleoslavínově ulici v Plzni. Dvoudenní program zahájil a rovněž zaštitil děkan pedagogické fakulty RNDr. Miroslav Randa, Ph.D.

K nejzajímavějším vystoupením bezesporu patřily příspěvky prvního dne. PhDr. Karel Řeháček z KHI přednesl téma *Válečný tělocvik a vojenská příprava mládeže v letech 1914-1918*, jež celý výzkum začlenilo do širšího kontextu dějin vyučování dvacátého století v regionu. Pro studenty zde byla velmi inspirativní špičková erudice v práci s archivním pramenem, kterou rovněž dr. Řeháček jako pracovník Státního oblastního archivu v Plzni studentům dlouhodobě a trpělivě předává. Příspěvek dr. Lucyny Biały z vratislavské univerzity nazvaný *Przysposobienie wojskowe podczas zabawy – na przykładzie działalności „Klubu Pancernych”* představil dobové způsoby využívání televizního média v rámci ideové a branné přípravy ve vyučování a výchově mládeže v Polsku. Vzbudil živou diskusi zejména mezi starší, pamětnickou částí auditoria. Dr. Anna Jabłoński z téže univerzity

navázala na téma příspěvkem *Polskie podręczniki szkolne z zakresu przysposobienia obronnego w latach 1982-1989*. Na závěr bohaté diskuse účastníci konstatovali, že problémy spojené se zařazováním sledovaného tématu do dobových učebnic byly v obou zemích velmi podobné, takřka totožné. Téma dále rozvíjela po přestávce didaktička katedry historie PaedDr. Helena Východská ve svém příspěvku *Třídni boj v socialistických učebnicích dějepisu*. I ona se dočkala značného zájmu v diskusi a komparace učebnic českých a polských. Ze studentských příspěvků zde zdůrazníme zejména vystoupení čerstvých absolventek magisterského studia učitelství dějepisu na FPE ZČU Mgr. Kateřiny Šabatové a Mgr. Aleny Navrátilové. Prvně jmenovaná se zabývala rovněž tematikou učebnic - *Militaristické prvky v textech českých učebnic matematiky*, Mgr. Navrátilová pak branností coby vyučovacím předmětem *Výuka branné výchovy v ČSSR*. Auditorium ocenilo u těchto dvou příspěvků zejména rozsáhlost a pečlivost výzkumu, který zpracování tématu předcházela. Značné pozornosti v rámci diskuse se dostalo i příspěvku *Brannost podle paragrafů* PhDr. Miroslava Breitfeldera, Ph.D. z katedry historie FPE ZČU. Také on zasadil problematiku do kontextu širšího didaktického i odborného výzkumu katedry. Závěry konferenčního jednání a vybrané příspěvky budou publikovány a zprostředkují tak výstupy bádání další odborné veřejnosti.

Za zmínku stojí doplňkový program konference, zejména páteční exkurze do tzv. Atommuzea v Míšově. Muzeum bylo slavnostně otevřeno 17. srpna 2013 a nachází se v někdejší vojenském prostoru Brdy. O jeho vznik několik let usilovala a nyní je provozuje skupina dobrovolných nadšenců sdružených v Nadaci Železné opony. V době studené války zde byly skladovány sovětské jaderné hlavice, které měly být připraveny k odpalu z nedaleké sovětské raketové základny v Rokycanech. Účastníci konference s provozovateli řešili zajímavé invence v oblasti didaktického potenciálu expozice a otázky vzájemné spolupráce.

Konference byla součástí širšího výzkumného programu katedry historie FPE ZČU, který se snaží přispět k problematice dějin vyučování a vývoje vyučovacích médií ve dvacátém století. Kromě práce s archivními materiály badatelé katedry využívají možnosti svého Střediska orální historie a aplikují metody práce s pamětníky. Ty jsou zejména pro mladší období zmíněného badatelského zájmu velmi efektivní.

